

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

6TE ÅRG.

DEN 11 DECEMBER 1904.

N° 11

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: Carl Magnus Fürst. — Kampen mot lungsoten. — Otium cum dignitate. — Brokigt utomlandsnytt. — Sveriges modärnaste skald. — Den svenska scenen. — "Höstsol". — En bild från krigsskådeplatsen. — De tre brödrafolkens representanter på besök i Paris. — Illustreradtt allehanda från skilda delar af landet. — Bortgången svensk uppfinnare. — "O'Innokata" af Maria Jouvin. Veckans porträttgalleri. — Feriebarn.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1904.

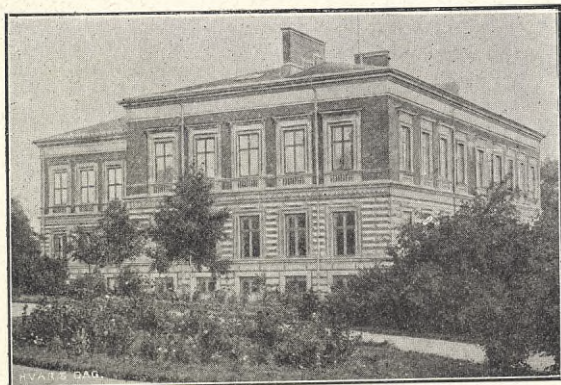
CARL MAGNUS FÜRST.
PROFESSOR.

Kliché: Kem. A.-S. Bengt Sjöförsparre Sklm—Gbg.

CARL MAGNUS FÜRST.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.
Biografi för H. 8 D. af fil. d:r CARL FORSSTRAND.

Efter fotografi.
Kliché: Bengt Sjöbergparre.
EXTERIÖR AF ANATOMISKA LABORATORIET I LUND.

Bland 1874 års recentiorer i Stockholms i Uppsala studerande nation märktes en ung man, hvars målföre röjde sydkandinaven och hvars lifliga naturcell och målvetenhet ganska mycket afveko från den då tämligen vanliga *laissez-aller-uppfattningen* hos hans nya landsmän, stockholmarne. Hans namn var Carl Magnus Fürst, han var bördig från Karlskrona, och om man ej då bestämdt kunde förutsäga att han skulle bli professor med tiden, så hade dock hans närmare vänner klart för sig, att han, om han finge lefva, hade en vacker bana framför sig. Den tjuguarige studenten var nämligen rikt begåfvad både å hufvudets och hjärtats vägnar, och med energi och allvar ägnade han sig åt förberedelserna till läkarens yrke, som skulle bli hans lifskall.

Att han skulle bli läkare var för öfrigt själfklart. Han besatt därför icke blott de tydligaste anlag utan äfven de ärtliga förutsättningarna, såsom tillhörande en utpräglad läkaresläkt. Den förste af hans från Tyskland härstammande ätt, som bosatte sig i Sverige, var nämligen amiralitetskirurgen och fältläkaren i Karlskrona, assessor Absalon Fürst, hvilken bland annat blifvit bekant såsom tjänstgörande på svenska flottan under 1790 års finska krig. Absalon Fürst var fader till öfverfältläkaren Carl Johan F., bland hvars fem söner tre blefvo läkare, nämligen Carl Absalon, död 1855 som bataljonsläkare vid flottan, Magnus, död 1853 som praktiserande läkare i Karlskrona, och Manfred, hvilken för några år sedan afled som öfverfältläkare vid flottan. Den förstnämnde af desse blef i sitt äktenskap med Betty Hubendick fader till Carl Magnus, hvilken föddes den 14 december 1854 och sålunda om några dagar kan fira sin femtioårs-födelsedag.

Vi ha emellertid äfven en annan anledning att nu fästa uppmärksamheten på Carl Magnus Fürst, nämligen den att han i dessa dagar blifvit utnämnd till innehafvare af den ordinarie anatomiska professuren vid universitetet i Lund. Därigenom har han till fullo infriat de förväntningar, hans ungdomsvänner i Uppsala ställde på honom, men tillika och hvad mer är beredts tillfälle att

som chef leda och gagna den institution, som för sitt utmärkta skick till stor del har att tacka hans mångåriga tjänstgöring som e. o. professor.

Att Carl Fürst valde universitetslärarens kall i stället för den praktiserande läkarens, torde i viss mån bero på oroande sjuklighet i ungdomsåren, men hufvudsakligen på hans lust och stora fallenhet för vetenskapliga sysselsättningar. Redan innan han afslutat sina medicinska examina — kandidaten i Stockholm 1882, licentiaten i Lund 1885 — framträdde han med afhandlingar och uppsatser i inhemska och utländska medicinska och antropologiska tidskrifter, och denna hans verksamhet som författare har sedermera flitigt fortsatt. Naturligtvis är det i främsta rummet på anatomiens fält, som han utfört sina studier och forskningar, men hans intressen och arbetsförmåga ha räckt till äfven på andra områden, och särskildt har han som antropolog förvärfvat en bemärkt ställning. Ett vackert och sällsynt erkännande kom honom i detta hänseende till del år 1903, då han af Vetenskapsakademien tilldelades Letterstedtska stora guldmedaljen för sitt samarbete med Gustaf Retzius i det stora verket "Anthropologia suecica". Som anatomisk skriftställare har prof. Fürst utvecklat en anmärkningsvärd mångsidighet, hvilken också nu vid tillsättningen af professuren erhöil de amplaste vitbord af de sakkunnige och särskildt af den berömda tyske anatomen Schwalbe. Det är också en ovanligt liflig och vaken verksamhet, som förmedlat denna mångsidighet. Amanuensförordnanden under studietiden vid Karolinska institutets anatomiska och histologiska institutioner följdes af förordnanden som prosektor i Lund 1885—1888, och sistnämnda år kom utnämningen till e. o. professor, hvarpå prof. Fürst under 1890-talet och de sedan gångna åren på sin meritlista kunnat anteckna långvariga förordnanden att förestå den ordinarie professuren. Men vid sidan af dessa alla så att säga fasta värf, har prof. Fürst medhunnit att vara sekreterare i anatomiska sektionen vid naturforskaremötena i Stockholm 1880 och i Kristiania 1886, att deltaga i en hel hop anatomiska och medicinska kongresser, att företaga utrikes studieresor o. s. v.

Efter fotografi.

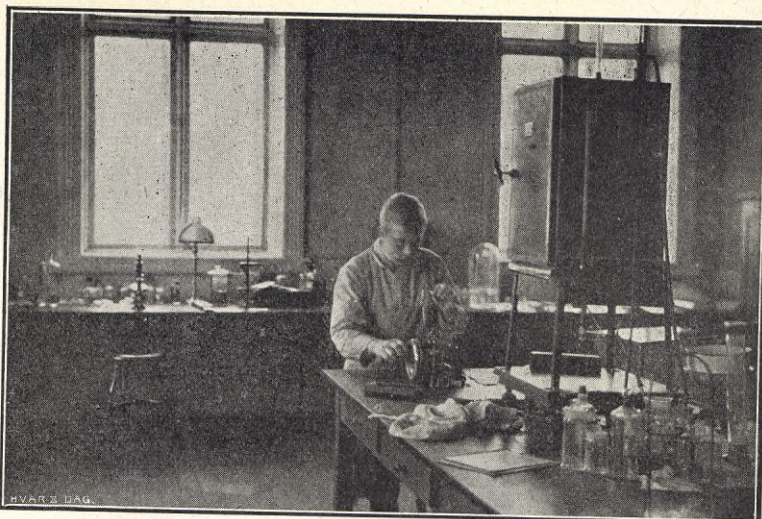
Kliché: Bengt Sjöbergparre

PROFESSOR FÜRST föreläser i histologiska föreläsningssalen i Lund.

Att professor Fürst under sådana förhållanden ej kallades till innehafvare af den ordinarie professuren, må ju synas egendomligt. Men dels följa de akademiska befordringsfrågorna som bekant sina egna och emellanåt rätt underliga vägar, och dels kan man antaga, att vederbörande ville ge professor Fürst tillfälle att öfverglänsa sina medtäflare, och professuren anslogs ledig till ansökan. Slutet blef att prof. Fürst erhöi en högt förtjänt medtäflare, nämligen e. o. professorn i anatomi i Uppsala I. Broman, men denne tog, sedan de sakkunnige gifvit professor Fürst företrädet, tillbaka sin ansökning, och så följde professor Fürsts utnämning den 2 december.

Den instituton han länge på förordnande skött, har sålunda att

HISTOLOGISKA LABORATORIET I LUND. *Kitché: Bengt Sjögrensvorre.*

ANATOMISKA MUSEET I LUND.

Kitché: Bengt Sjögrensvorre.

glädja sig åt homogenitet i ledningen och skall säkelfigen under denna allt fortfarande upprätthålla sin ställning som en af de förnämsta i Norden. I själfva verket har anatomicum i Lund, som besitter en egen, tidsenligt inredd och utrustad byggnad, under det sista decenniet haft att uppvisa det största antalet lärjungar från de andra skandinaviska länderna, nämligen öfver 100 danskar och närmare 50 norrmän, och detta för det sydsvenska universitetet så hedrande förhållande står utan tvifvel i samband med Carl Magnus Fürsts intresserade och initiativrika verksamhet, med hans impulsiva och medryckande personlighet.

Carl Forsstrand.

KAMPEN MOT LUNGSOTEN.

Ett intressant social-hygieniskt experiment har Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos företagit, i det att den förhyrt och låtit anordna ett kommunen tillhörigt bostadshus, 44 Kungsholmsgatan i Stockholm, där lungsjuka föräldrar med friska barn skola få bo mot billig hyra under uppsikt af en sjuksköterska. Meningen är att visa att, ifall föräldrarna sköta sig riktigt — kostnadsfri läkarettillsyn skall bestås — och hålla hemmet i hygieniskt skick, behöfva barnen icke bli smittade.

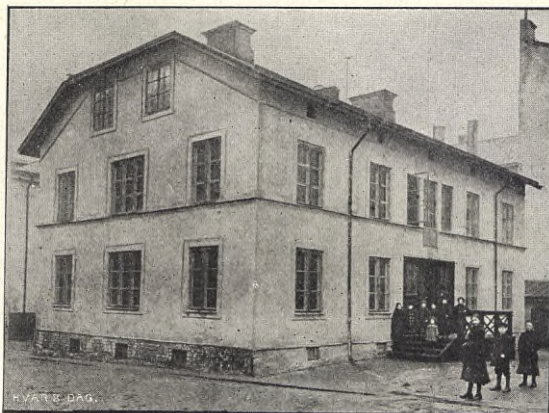
I huset finnas 14 lägenheter på 1 å 2 rum och kök i hvardera. Väggarna äro oljemålade och golfväna äro oljedränkta. Hvad man kan anmärka mot lägenheterna är att rummen äro bra små i

förhållande till det antal personer, som skola bo därstädes (3 å 7 i hva je familj), att en del kök äro mörka och att köken ligga utanför bostadsrummen. Men

Nationalföreningen har naturligtvis måst nöja sig med den byggnad, som kommunen velat upplåta.

Barnen komma att hvarje morgon gemensamt utspisas med mjölk, gröt eller välling, men annars skall hvarje hushåll vara för sig. En half famn ved, tand- o. nagelborstar, spottflaskor o. spottkoppar etc. lämnas dessutom gratis åt de i huset boende.

Inkomsterna för det nya företaget beräknas årligen uppgå till kronor 1,415 i hyror och utgifterna kr. 4,831, så att en brist af kr. 3,416 torde komma att uppstå.

ETT NYTT TUBERKULOSHEM I STOCKHOLM.

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

J. G. ANREP.

Kliché: Bengt Sjöfversparre.

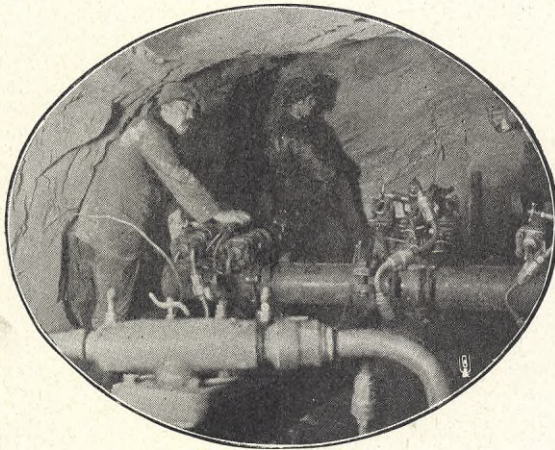
Den framstående genealogen *Johan Gabriel Anrep*, hvilken i ett halft sekel utgifvit det bekanta och ofta studerade uppslagsverket *Sveriges Ridderskaps och Adels Kalender*, har från och med innevarande år öfverlämnat redigerandet af detta verk åt en yngre kraft.

A. såg dagens ljus på Lekeberga i Nerike den 4 dec. 1821. Redan som pojke började han syssla med släktforskning och sammanskref kalendrar öfver fingerade furstehus.

1854 utkom första bandet af hans adelskalender. Utom denna har han utgifvit "*Svenska adelns ättartaflor*", "*Svenska släktboken*" m. m.

Nationalförsamlingen i Versailles hade med 23 rösters majoritet afslagit ett amendement, som gick ut på att det i författningsförslaget med afsikt undvikna ordet "*republik*" skulle åter inlyta i artikel 1. Detta ansågs betyda, att församlingen uttalat sig mot det formliga upprättandet af en republik, möjligen i förhoppning att snart i all tydhet kunna återgå till den monarkiska regionen. Då ingrep Wallon och föreslog vid behandlingen af artikeln 2 ett amendement, enligt hvilket början af denna artikel skulle lyda så: "*Republikens* president väljes etc.". Detta förslag antogs med 353 röster mot 352 och "sälunda insmuggades med en enda röst republiken genom en bakport, sedan den dagen förut med 23 röster visats på dörren."

Ända in i det sista bevarade den gamle sin vigör — vid 68

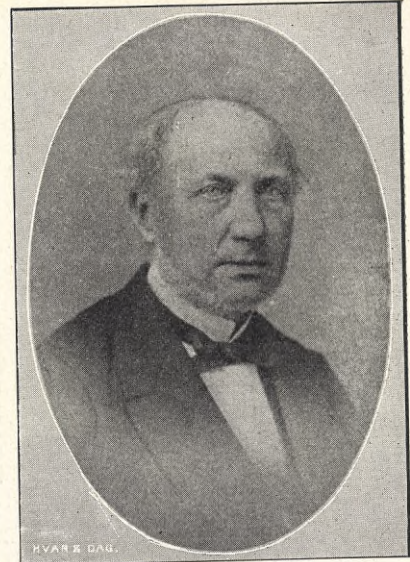

III. I DET INRE AF SIMPLONTUNNELN: Borrmaskin i arbete.

I.

"Den franska författningens fater", historikern och senatorn *Henri Alexandre Wallon*, afled för kort tid sedan i Paris vid 92 års ålder. I början af 1850-talet besträdde W. den politiska banan. 1871 invaldes han i Nationalförsamlingen, där han två år senare, trots det understöd han lämnat Thiers, var med om att votera den dagordning som hade dennes fall och *Mac Mahons* uppstigande till presidentvärdigheten till följd.

Ryktbar blef Wallon på grund af följande episod under förhandlingarna om författningarna i jan. 1875:

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöfversparre.

I. HENRI WALLON.

II. SIMPLONTUNNELNS SYDPORTAL VID ISELLE.

års ålder kastade han sig en gång i vattnet för att rädda en drunknande — och skref och läste utan glasögon till trots för sina 92 år.

II—III.

Den stora Simplontunneln som skall öppna en direkt och bekväm förbindelse mellan Frankrike och Italien, nalkas nu trots de oerhörda svårigheter man haft att öfvervinna, sin fullbordan. Tunneln, eller rättare tunnlar, ty man har byggt tvenne tunnlar parallellt med hvarandra, fast den ena tillsvidare icke är större än att den kan tjäna ventilationsändamå — är nu med sina 19,7 kilometer 5 kilometer längre än den hittills mest betydande bergsgenomskärningen, *St. Gotthardtstunneln*.

Med Simplontunneln är ett till synes omöjligt arbete fullbordadt. Utom alla förutsedda svårigheter tillstötte äfven sådana som riklig tillströmning af hett vatten o. d. hvilket gjorde att man trots de mest utomordentliga åtgärder för förskaflande af luft och svalka åt arbetarne, ofta nästan missröstade om att kunna föra verket till slut. Omkostnaderna ha också stigit till omkring 60 millioner kr.

På det att tunneln icke i krigstid skall kunna missbrukas, äro väldiga minkamrar inbyggda i berget.

SVERIGES MODÄRNASTE SKALD.

För HVAR 8 DAG af FREDRIK STRÖM.

Få af våra yngre skalder ha som *Ossian-Nilsson* vunnit namn och erkännande inom en kort tid. Bland alla samhällslager är han populär som kanske ingen annarsvensk diktare, Fröding undantagen. Bland kroppsarbetsklasser har hans namn samma starka klang som tonen i hans egen diktning: trumpetstötens smattrande klang till strid och samling. Bland den s. k. intelligensen är han lika högt uppburen. Han är ju den andens revolutionäre lyriker som så länge saknats i vårt land. Han är ju ock utan tvivel vår modärnaste skald: ingen har som han förmått i dikter ge vår egen tids fysionomi, den jäsandande, oroliga, på stora personligheter rika brytningstidens. I vår tid är för visso den internationella stämningen ett af de stora särdragen och kännetecknena, ett af intygen på modärniteten. Och om någon är *Ossian-Nilsson* internationell, nämligen i den bemärkelsen att han besjungit en mängd af skilda nationers markanta och framträdande typer, hjärtan och personligheter, liksom han ur gångna tiders häfder trollat fram lefvande för oss mästare och svenner af skilda nationer. Hjältedyrkan är ett af dragen i *Ossian-Nilssons* diktning, och hans hjältar äro den andliga kraftens män, de storkuggna och originella.

Hvad som dock i *alla* samhällsklasser gjort denne skald så populär som han är, är säkerligen dock hans utpräglade svenska kynne. Det skulle varit mer än intressant att här närmare ha fått ingå på en analys af just detta svenska hos honom, att ha fått påvisa hans släkt med det urgamla svenska lynnet: vikingablodet, frihetsandan, grubblarsjälen, men utrymmet medger det icke. Så internationell och kosmopolitisk han kan synas i sina dikter — hos hvarje hedning och örn han besjungit spåras dock alltid den kraft som är i släkt ensamt med Sveriges hårda granit och karga jord, den tunga mäktighet som fjällen och skogarna gifva, den blandning af dystert vemod och ljus lifssyn som de långa nätterna och de korta soldagarna skänka oss. Till och med i en så typisk bild som "Bismarck", där man ser järnkanslern för sig som huggen i sten, tycker jag mig dock spåra något af just den svenska bondens kraft och envishet. I den så karaktäristiska "Oom Paul" har jag ofta sett en gammal de svenska fjärran skogsbygdernas religiöse och konservative bondepartriark. Detta må nu vara en rent individuell uppfattning. Hans kärlek till och förståelse af Sverige som kultur- och framtidsland har tagit sig tydligare uttryck. Ur dikter sådana som "John Erikson", hur satiriskt gisslande och mäktigt mot det högförnäma, konservativa Sverige anklagande den än är, ur "Tiggarnes fosterland" och framför allt ur den ståtliga hymnen, den

Efter porträtt

K. G. OSSIAN-NILSSON.

Associerad Bengt Sjöfversparre.

öfversättning af Krapotkins "Inbördes hjälp", sedan han varit den ryske frihetskämpens gäst i London. I år, aldeles nyligen, har utkommit hans senaste arbeten, diktsamlingen "Svart och hvitt" samt dramat "Jörgen Kock" som helt säkert kommer att spelas för så vidt våra svenska teaterägare ha någon respekt för hemfödd, god dramatik. Som Svenska Dagbladets litterära stipendiat har han dessutom i sommar besökt St Louis, hvarifrån han sändt tidningen en hel del aldeles ypperliga målningar och stämningar från Amerika, hvilka det skall bli en glädje att få se i bokform.

Ossian-Nilsson är till börden skåning. Dock skilljer sig hans diktarkynne i högsta grad från andra Skåne-skalders. Med *Ola Hanssons* subtila, skälfvande fina psyke är *Ossian-Nilssons* musa ej i släkt. Med *Vilhelms Ekelunds* sensibla, ibland nästan eteriskt spröda poesi har *Örnarnas* diktare intet gemensamt. Österlings mystik och sökande själ är icke i släkt med *Hedningarnas* starka, trotsiga ande. Men med klipporna och reflarna vid Skånes kust, med maskinerna som sjunga sitt dån och sitt sus till arbetets sång i fabriken ute på den skånska slätten är *Ossian-Nilsson* släkt.

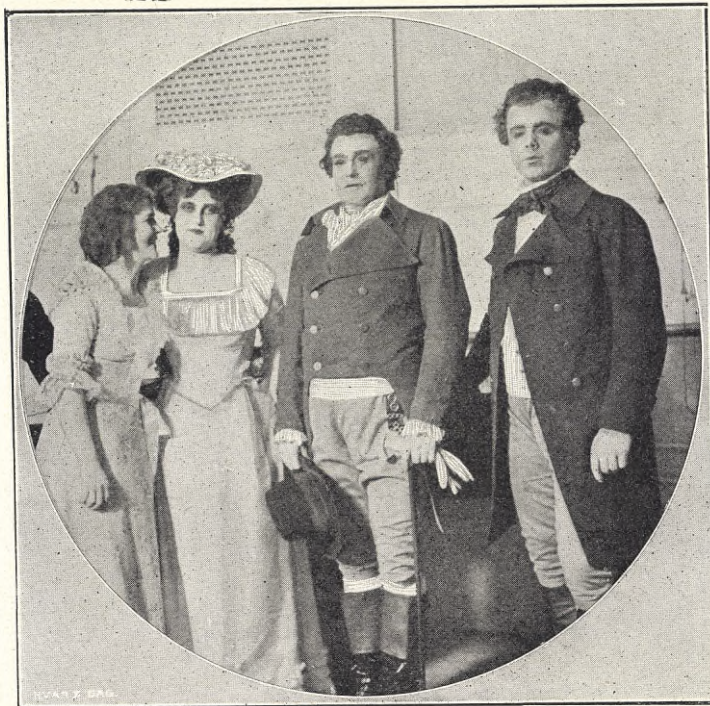
Bakom hans diktning ligger också en hel personlighet och ett helt öde. Eller som han skref i ett bref strax efter det "Örnar" utkommit: "Bakom hvarje dikt, jag menar dem jag erkänner och som icke ha beställningsorsak som ursäkt för sin tillkomst, ligger något af sorg eller af fröjd för mitt allra egentligaste jag. Jag kunde t. o. m. peka på rent yttre händelser som anledningar till de flesta af dem. Äfven de mest "teoretiska" äro således sorgbarn eller någon gång glädjebarn".

Fredrik Ström.

till nationalsång vordna "Nu komma de svenske", talar en kärlek till svensk jord och svensk kultur som hos inga af våra döda eller lefvande fosterlandsskalder ex professo et ex officio. Äfven i många af hans tidningsartiklar i den socialdemokratiska och radikala prässen kommer denne oppositions- och revolutionsskalds varma kärlek till det nationella fram. Men från all dum och högfärdig chauvinism och all löjlig patriotism är *Ossian-Nilsson* kemiskt fri.

Ossian-Nilsson är född i Lund ("i Lund olyckligtvis", säger han en gång i ett bref till den som skriver detta) den 30 juli 1875. Han kom tidigt till Malmö, som han med glädje räknar som sin fädernestad, gick där i latin-skolan de obligatoriska åren och låg hela sin skoltid i nästan oafbrutet krig med kamraterna. Han tog studentexamen 1894, fil. kand. i Lund 1897. 1900 debuterade han med diktsamlingen "Masker", som redan sett sin andra upplaga, 1901 följde "Hedningar", 1902 utkom "Örnar", 1903 utkom hans

FRAN PREMIEREN AF MASSENETS OPERA »WERTHER» I STOCKHOLM: Personerna äro, från vänster räknadt: Fröken Hesse, Fru Hellström, Herr A. Ödman och Herr Oscar.

Den 1 dec. egde premier rum å k. teatern i Stockholm, i det att Jules Massenets lyriska treaktersdrama "Werther" uppfördes. Operans handling är hämtad från Göthes ungdomsroman "Die Leiden des jungen Werthers", men libretton, som har icke mindre än tre personer till författare, är synnerligen klen, och musiken, om också skickligt gjord, på intet sätt originell. Herr Ödman i titelpartiet hade i sång och spel skapat en god bild och fru Hellström som Charlotte — romanens Lotte — förtjänar äfven beröm. Öfriga hufvudroller utfördes af fröken Hesse och herr Oscar.

* * *

Äfven i Göteborg har "Höstsol" lyst ett par dagar, i det att till förmån för teaterförbundets pensionskassa anordnats festföreställningar på Stora teatern, andra dagen avslutade af en stor soaré på Börsen, tillställningar, hvilka lyckades utmärkt i alla afseenden. Festföreställningarnas program omfattade en fars af Harald Molander, tre ytterst stilfullt arrangerade Bellmanstablåer, och enaktsoperetten "Kolhandlerskan", med fru Norrie i den kvinnliga hufvudrollen, en af hennes gamla glansroller.

Från festföreställningen å Göteborgs Stora teater till förmån för teaterförbundets pensionskassa.

SCEN UR OPERETTEN »KOLHANDLERSKAN», med fru Anna Norrie och direktör Castegren i hufvudrollerna.

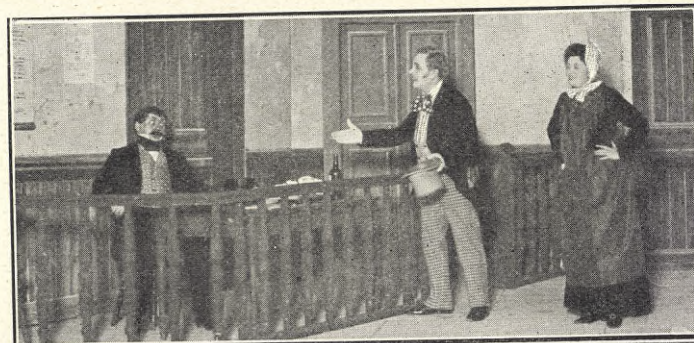

Foto. Jonsson. Gbg.

Kliché: Hengt Skjervejarre.

TVENNE BELLMANSTABLÅER:
»Konserten på Tre Byttor» och »Landstigningen vid Klubben i Mälaren».

EN BILD FRÅN KRIGSSKÅDEPLATSEN.

Efter fotoaaf.

KUROPATKIN (X) MED STAB bevisar en gudstjänst vid Mukden den 6 okt. strax innan slaget vid Shaho.

Klubb: Hengt silfverparre.

Genom eröfrandet af 203-meterskullen, hvilken eröfring först därigenom blifvit betydelsefull, att japanerna visat sig kunna behålla densamma, tycks Port Arthur hafva blifvit mera omedelbart hotadt än någonsin förut. Men eröfringen är äfven i så måtto märklig, att den visar i hvilken oerhörd grad man underskattat fästningens till ointaglighet gränsande styrka och därmed de svårigheter som japanerna vid denna enastående belägring haft att öfvervinna. — Uppe i Mandsjuriet råder alljämt samma envisa jämviktsläge mellan de båda jättearméerna, samma hemiska lugn före ovädret.

DE TRE BRÖDRAFOLKENS REPRESENTANTER PÅ BESÖK I PARIS.

Efter fotoaaf.

DE SKANDINAVISKA RIKSDAGSMÄNNEN GÖRA EN UTFLYKT Å AUTOMOBIL. (Foton tagen utanför Gare des Invalides).

Klubb: Hengt silfverparre.

DE TRE BRÖDRAFOLKENS REPRESENTANTER PÅ BESÖK I PARIS.

EFTER FOTOGRAFIER FRÅN HVAR 8 DAGS KORRESPONDENT I PARIS.

Det mottagande som kommit de skandinaviska riksdagsmännen till del under deras oförgätliga besök i Paris har både i afseende på yttre glans och ståt och inre hjärtlighet knappast kunnat öfverträffas. Icke ens de engelska parlamentsledamöterna ha fått ett så lysande mottagande, och Paris uppmärksamhet mot nordiska gäster, som förut, främst vid konung Oscars besök och dessutom vid sångarfärder, idrottsuppvisningar o. d., tagit sig så tydliga uttryck, har under dessa dagar kulminerat i en rad af de mest smickrande officiella hedersbevisningar. Vederbörande hafva fullkomligt öfverhopat sina gäster med inbjudningar till festbanketter, galaföreställningar o. s. v.

Sedan programmet för vistelsen i Paris var genomgången afreste riksdagsmännen på sin beramade rundtur genom södra Frankrike, öfverallt mottagna med den största uppmärksamhet af myndigheterna.

1. DE SKANDINAVISKA RIKSDAGSMÄNNEN I VERSAILLES.

2. DE SKANDINAVISKA RIKSDAGSMÄNNEN I VERSAILLES.

Mr MASCURAND, president för comité du commerce et de l'industrie.

Ett förut hos oss föga känt namn som mycket nämnts i samband med det skand. riksdagsmannabesöket i Paris är Mascurands. M., en af det repub. partiets mäktigaste män är ordf. i handels- och industrikommittén, en inflytelserik valförening i Paris, hos hvilken skandinaverna äfven varit gäster.

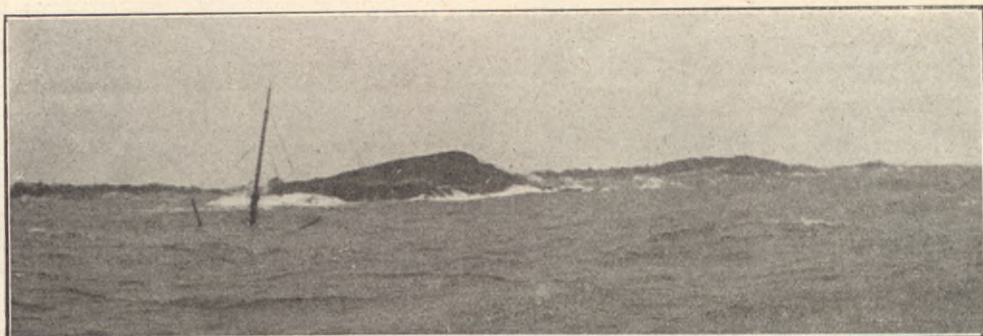
M:me SÉVERINE, den bekanta feministiska och fredsvänliga journalisten. Höll vid en af de mottagningar som ägde rum för de skandinaviska riksdagsmännen ett glänsande anförande.

3. DE SKANDINAVISKA RIKSDAGSMÄNNEN ÅHÖRA I SORBONNE-UNIVERSITETET EN FÖRELÄSNING om färgfotografering af prof. Lippman (1). Bland de närvarande märkas prof. Brandes (2) (? — antagligen menar vår korresp. den till hälften synlige mannen framför den med »2» märkte) och prof. Curie (3).
4. FRÅN HEDERSBANKETTEN I VERSAILLES: Fru Cavalli (1). Seineprefekten de Selves (2) och general Joly (3), hvilka båda hållit mycket smickrande tal till de långväga gästernas ära. Riksdagsman Cavalli (4). Baron d'Estournelles de Constant (5). Grefve Raoul Hamilton (6), höll vid banketten ett charmant tal.

ILLUSTRERADT ALLEHANDA FRÅN SKILDA DELAR AF LANDET.

I—II. Sedan ångaren Polstjärnans för-olyckande vid Sandhamn julnatten 1901 har icke någon så svår olycka som ångaren Burs undergång vid Arkö i Östergötlands skärgård in-

Foto, Grand atelier, Norrköping

I—II. ÅNGAREN BURS FÖRLISNING: Vraket af Bur utanför Arkö. — Vy af Arkö lotsstation.

Klubb: Kem. A.-B. Brevst. Sjöförsäkr. Sthm.—Dtg.

träffat i Sverige. Bur förliste ju med man och allt, och det blir väl därför aldrig utredt huru vid vid olyckstillfället egentligen tillgätt, om grundstötningen berodde på att styrapparaten skadats af en påvråkande brott-

Amatörfoto "F E" Åmål

IV. PLATSEN DÅR DET EXPLODERADE GASVERKET VAR PLACERADT. Man ser en del af detta under källarfönstret; golvet till rummet däröfver (uppackningsrummet) är helt bortsprängdt

Foto. Ma hilda Janson, Åmål. Kitchn: Brevst. Sjöförsäkr.

III. GASEXPLOSIONEN I ÅMÅLS STADSHOTELL DEN 26 NOV. Den dödade maskinisten återfanns under stenarna märkta med X.

sjö eller på att kaptenen ville försöka en vändning af fartyget, misströstande om att i storm och mörker kunna följa lotskutterns väg i det svåra farvattnet och föredragande att åter söka öppet vatten väntan på dagningen. En sak är emellertid klar: lotspersonalen har gjort hvad på den ankom.

III—IV. Stadshotellet i Åmål har genom en dess bättre nästan enastående olyckshändelse blifvit så illa ramponerad, att det är fråga om, att hela den nyupp-

förda byggnaden måste rivas. Den fruktansvärda explosionen af ett i källaren placeradt acetylen-gasverk har nämligen totalt förstört hela byggnadens midtparti och äfven i öfrigt åstadkommit allvarsamma skador i murarna. Vid explosionen omkom gasverkets endast 22 år gamle maskinist. Olyckan kan endast förklaras såsom beroende på groft slarf vid skötseln af gasverket, enär acetylgasen vid riktigt begagnande är lika ofarlig som praktisk.

Foto. Clason, Gbg.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

V—VI. EN HÖJDUPPSTIGNING MED BALLONGEN ANDRÉE.

Gondolen, med deltagarne i färdan.

Ballongen i Lorensbergsparken i Göteborg.

V—VI. Ballongen Andréé som under den senaste tiden flera gånger om stått klar till uppstigning från Göteborg, men som på grund af envist ogynnsamma vindförhållanden till stor besvikning för väntande människoskaror åter måst tömmas, kunde äntligen i förra veckan företaga den beramade höjduppstigningen. Deltagare i

färdan voro ing. Fränkel, Holmberger o. Bergström. Den högsta uppnådda höjden var 1,675 m. Ballongen landade efter 9 1/2 timmars färd lyckligen vid Ramnäs bruk i Västmanland.

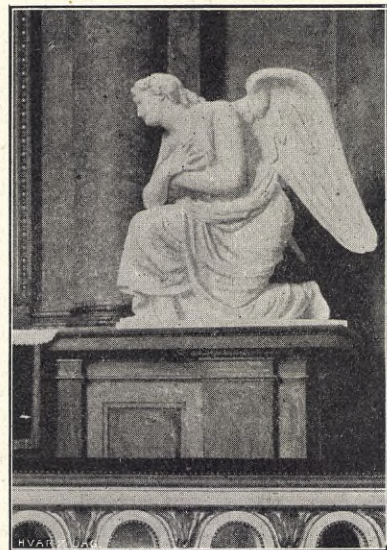
VII—VIII. Klara kyrka i Stockholm, hvilkens yttre just icke kan kallas vackert, har i dessa dagar fått en dyrbar prydnad för det

inre. De två af Sergel modellerade änglabilderna vid altaret, symboliserande andakten och tillbedjan, som hittills varit af gips, ha nämligen utförts i carraramarmor på bekostnad af förre presidenten J. H. Lovén.

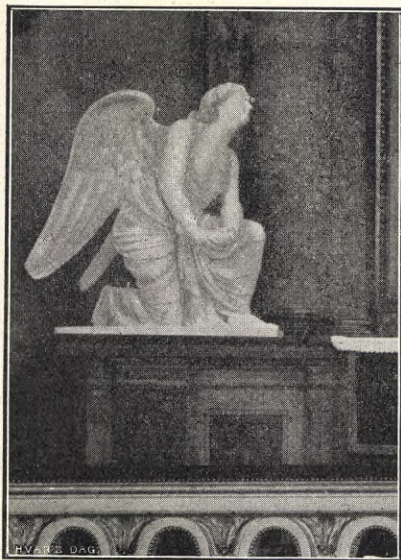
L. afgick i fjol från den befattning som kyrkorådsledamot i Klara församling, som han haft i 31 år, och tillkännagaf då för kyrkorådet sin afsikt att på detta sätt smycka Klara kyrka.

De båda bilderna ha under årets lopp utförts i Italien och representera ett pänningvärde af 10,000 kronor.

De gamla gipsbilderna stå nu i församlingens grafkapell.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF. Kliché: Bengt Sjöforsparre.

H. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF. Kliché: Bengt Sjöforsparre.

VII—VIII. EN DYRBAR GÅFVA TILL KLARA KYRKA I STOCKHOLM. SERGELS ÄNGLABILDER UTFÖRDA I MARMOR. »ANDAKTEN».

»TILLBEDJAN».

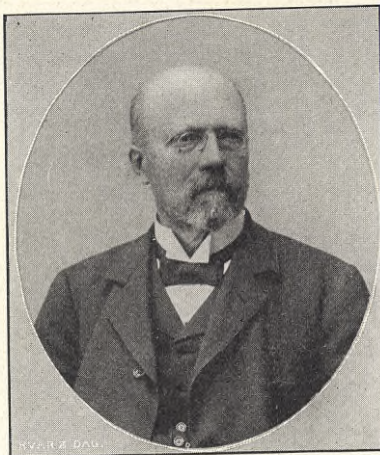
I Jönköping har nyligen den bekante svenske uppfinnaren, ingenjör Alexander Lagerman aflidit i en ålder af 68 år. Med Lagerman bortgick ett mekaniskt snille och en af samtidens skickligaste konstruktörer och uppfinnare.

Hans mekaniska anlag röjdes tidigt och redan vid nyss fyllda 17 år konstruerade han sin första stilsättningsmaskin. Problemet om en maskin för snabbsättning släppte han sedan under hela sitt lif aldrig ur sikte och gjorde äfven mycket för dess praktiska lösning, bl. a. med den s. k. typotapparat, å hvilken han lyckades få sälja patentet i England.

Men hans mest epokgörande arbete faller inom ett annat område, tändsticksfabrikationens.

Tändsticksindustrien var ännu ny i Sverige, när L. hade en fullständig maskin för tillverkning af svafvelstickor färdig. (Säkerhetständstickor funnos då ännu icke i marknaden.) Maskinen skar automatiskt stickorna, svaflade, satsade, torkade och inpackade dem i kapslar. Den belönades af Vetenskapsakademien med Vallmarkska priset. Men uppfinningen togs ej i praktiskt bruk.

Emellertid kom L. från Motala verkstad, vid hvilken han hittills varit fästad, till Jönköpings tändsticksfabrik. Här fick han arbeta under gynnsammare villkor, och under en lång följd af år konstruerade han

Kliché: Bengt Ståfersparre.
ALEXANDER LAGERMAN. †

nu, uteslutande för sin egen fabriks räkning, de sinnrikaste maskiner för uppdrifvande af tillverkningshastigheten inom industrien, och till en icke ringa del är det nog hans förtjänst att Sverige blifvit tändstickornas land par préférence.

De Lagermanska maskinerna åstadkommo så småningom en omhållning i förhållandena inom Jönköpings arbetarevärld. Tändsticksaskarna hade förut fabricerats för hand och hundratals hem hade med askklistring skaffat sig en afsevärd förtjänst. Men sedan Lagerman bringat maskinerna för själva tändsticksfabrikationen till gränsen af fullkomlighet tog han itu med en askklistringsmaskin och hade snart en sådan färdig.

Resultatet af alla sina uppfinningar för verkstaden sammanförde han omsider i en s. k. kompletmaskin, en serie af mekanismer, genom hvilka allt arbete från stockarnas gripande, till tändstickornas satsning, askarnas fyllning och etiketterande automatiskt verkställes.

Bland L:s uppfinningar bör särskildt en förtäfflig arkläggningsapparat för snällprässar, den första användbara i sitt slag, äfven framhållas.

Den aflidne var under de sista åren ganska sjuklig, men var en alltför rastlöst arbetsam natur för att unna sig någon egentlig hvila. Som person var han mycket sympatisk och originell.

O'INNOKATA.

En berättelse från Japan. För HVAR 8 DAG af *Maria Jouvin*.

När man går utför "danserskornas" smala gata och har passerat den långa defilén af papperslyktor i alla storlekar och alla färger — skimrande blommor på nattens blåsvarta botten — kommer man till en mycket eftersökt och firad geishas hus — till O'Innokatas.

Man vet hvad en geisha är — kanske dock icke riktigt. För de flesta västerlänningar innefattas hon troligen under samma begrepp som västerlandets herrar, ett fördärf för ungdomen, en förstörelse för familjer, en ödeläggerska af förmögenheter, med ett ord ett upphof och en källa till tusende dårskaper och i hvars spår "fattigdomens gud oefftergiftigt trampar", såsom ett japanskt ordspråk lyder. Det har sagts så mycket, mycket ofördelaktigt om dessa den yttersta österns danserskor, dock — man måste betänka hur hennes lif från början gestaltat sig — helt och hållet en omständigheternas väfnad, som det är.

Barn till de fattigaste föräldrar, säljes hon, ännu minderårig, som slafvinna till något danshus och står från första dagen under ett kontrakt, enligt hvilket hon till och med det tjugofemte året är skyldig sin ägare hela sitt lif. Och hon blir blott hvad danshusets uppfostran och seder göra henne till, allt, som tillkommer en danserska att kunna, blir från barn domen omsorgsfullt inlärdt och utveckladt. Och så småningom lär hon sig den japanska dansens alla hemligheter och finesser, hon lär att kläda sig väl, att se bra ut och att traktera den lilla trumman och samisen (tresträngad gitarr) på ett delikat och fullkomligt sätt, och den skålmska, muntra geishan är

blott fylld af medvetandet om att endast vara till såsom den kärleksleksak, hvilken hon är.

Jag skall berätta er något om O'Innokata.

Som jag redan sagt låg O'Innokatas hus i själva danserskornas gata, just där bambudungarne och furulundarna taga vid. Ett vackert hus var det, en ståtlig ceder skyggade dess spetsiga tak, och en orientalisk matta i dämpade färger betäckte verandans galleriverk, öfver hvilket en äggformig papperslykta, målad med starkt färgade tulpaner glimmade. På andra sidan låg trädgården med lotusdammar och massor af vajande chrysantemum, och under den skogbevuxna backen, från hvilken man om aftnarne får höra de vilda duivornas kutter — hade man byggt ett tämpel till O'Kyaku-San.

O'Innokata behöfde i sanning O'Kyaku-Sans tämpel i sin omedelbara närhet. Det hade börjat hviskas om henne, att hennes hår ej var alldeles svart. Svart och glatt skall håret vara i Japan, ej i någon som hälst annan färgnyans och ej krusigt, föreställningen om detta tål inga eftergifter.

I vanlig dagsbelysning kunde man visserligen ej se annat än att O'Innokatas hår var af det ramsvarta, glatta slag som i Japan är så mycket älskadt, men vid eldsljus var den blott alltför tydlig, denna brunröda skiftning öfver den glänsande hårmassan.

O'Innokata hade själf ingenting vetat om detta nedslående faktum, att hennes hår ej var alldeles svart, och intill de sista dagarne af chrysantemumfästen, hade hon lefvat en afgudad danserskas lif, blomsterhölj, tillbedd, afundad, och det hviskades

om att sonen till en mycket högt uppsatt Samurai ville bygga henne ett nytt hem invid de elfva lotussjöarne. Men en af de sista kvällarne vid chrysantemumfästen, hade någon helt öppet sagt till O'Innokata, att hon snarast möjligt borde börja offra till O'Kyaku-San, gudinnan, som skänker det glänsande svarta håret. Det var som om plötsligt en tvärsvalt skugga fallit öfver O'Innokatas ljusa blomsterväg; darrande och förskräckt hade hon försvunnit från fästen, ilat hem, fattat den lilla europeiska handspegeln af ciseleradt silfver och fört den intill sitt ljuvva, af stora, mörka ögon upplysta ansikte.

Var det väl möjligt? Icke svart — O'Innokatas hår icke svart?!

O'Innokata förde spegeln åt höger och vänster, upp och ned i lampornas bleka skimmer, men kunde i det matta ljuset själf ingenting se, och hon ilade in i rummet intill, där Umé, hennes gamla amma, satt på sin säfmatta och kokade ris öfver en glödpanna med kol.

— Umé, Umé — är mitt hår verkligen ej alldeles svart — hvarför har du aldrig sagt mig det?

— O, lilla körsbärsblomster, svarade den gamla Umé, ditt hår är det vackraste vid danserskornas gata.

— Nej, nej, du bedrager mig Umé, och O'Innokata vände sig häftigt mot sin samtidigt inträdande vän, den unge samuraisonen, som ville bygga henne ett nytt hus i den förtrollande trädgården vid de elfva lotussjöarne.

— Oyama — sade O'Innokata, i det hon lyfte sin fuktiga blick emot honom, du borde åtminstone ha varit så uppriktig mot mig, att du för längesedan sagt mig, att mitt hår ej var alldeles svart.

Men Oyama svarade blott:

— O, O'Innokata, du är tusenfaldt skönare med denna kopparröda glans öfver ditt hufvud, än om ditt hår blott hade järnets tunga, glanslösa färg.

Men O'Innokata sjönk förtviflad ned på säfmatan med händerna för sitt ansikte och vätte sin dyrbara silkesdräkt med sina tårar.

Ett par dagar därefter stod ett litet tempel, helgadt åt O'Kyaku-San, invid den tallbevuxna backslutningen bakom trädgården, och hit kom O'Innokata hvarje daggröning för att bedja den mäktiga gudinnan om järnets svarta färg öfver sitt hufvud, och hvarje gång medförde hon därifrån några af de små svarta, heliga stenarne, hvilka betäckte gudinnans altare för att under de dagliga bönerna med dem stryka sitt hår. Men oakadt hennes trägna besök hos O'Kyaku-San, oakadt hennes allvarliga böner och flitiga strykningar med de svarta stenarne, förändrade hennes hår ej färg, om detta nu kom sig däraf, att hon för sent tänkt på att vända sig till gudinnan eller däraf att Oyama, innerligt missnöjd med att O'Innokata ville förändra färgen på sitt hår — samtidigt böjat bedja och offra till gudinnan Kwanon, att denna af nåd måtte hjälpa *honom* och höra hans böner om att färgen på O'Innokatas hår ej måtte förändras.

Om det nu berodde på, att Oyamas böner till Kwanon voro kraftigare och eldigare än dem O'Kyaku-San fick höra af O'Innokata, eller om Kwanon var en mäktigare gudinna än O'Kyaku-San, allt nog, färgen på O'Innokatas hår förblef densamma, och Oyama fröjdade sig i hemlighet däröfver. Men O'Innokata led mångdubbla kval, hon kunde ej ta tio steg utanför sin dörr, utan att få höra hänet öfver att hon, stadens mest firade danserska, ej hadesvart hår.

Oyama glädde sig som sagt öfver att alla böner och offer till O'Kyaku-San ej hade någon verkan, den kopparröda glansen öfver O'Innokatas hår föreföll honom tvärtom starkare för hvar dag som gick.

— — O'Innokata hade stängt sitt hus för hvarje besök, och förhöjde ej mera med sin dans glansen vid någon bankett eller fäst. Hon tillbragte nu hela dagarne och största delen af natten framför det lilla templet i trädgården, strykande sitt hår med de af gudinnan hälgade små, svarta stenarne. Äfven för henne började det bli tydligt, att den kopparröda färgen på hennes hår snarare började till än aftaga.

Umé lagade alla hennes älsklingsrätter och Oyama kom hvarje dag och förkunnade, att det nya hemmet allt mera nalkades sin fullbordan, besvärjande henne, att ej öka deras antal, som ständigt gå sörjande. Men O'Innokatas stackars hjärta sammansnördes allt mer af en brännande smärta, hon ville ej mera visa sig ute, och papperslanternan med de brokiga tulpanerna lyste ej mera vid danserskornas gata.

Men ju mera tiden nalkades för fullbordandet af det lilla féslottet intill de elfva lotussjöarne, ju högre Oyama älskade henne och längtade efter att få föra henne dit bort, ju mera omspanns O'Innokata af intrigernas nät, och när hon en morgon fann en knippa cayennefärgad tång upphängd i form af en peruk på sin veranda, brast hennes mod alldeles. Och hon förstod att hon förtörnat de gudomliga och att det nu gällde för henne att göra bot, så vida hon ej ville gå alldeles förlorad i en kommande tillvaro.

När Oyama en dag som vanligt kom till tulpangeishans hus, som O'Innokatas bostad kallades efter den tulpanmålade lanternan på verandan, fann han därinne blott den gamla Umé på sin säfmatta, rörande som vanligt i riskrukan öfver den glödande kolpannan.

Oyama kom med det glada budskapet — Huset där borta är färdigt och väntar blott på sin härskarinna, i dag flytta vi in och lämna för alltid tulpanhuset med alla dess sorger.

— I dag, Umé, flytta vi härifrån och glömma allt hvad vi utstått här. Hvar är O'Innokata, så hon får veta den glada nyheten?

— Körsbärsblomstret är borta, mumlade Umé sorgset, du har kommit för sent för att hon skall få veta något, hon har gått härifrån för alltid.

— Hvart, hvart — stammade den öfverraskade Oyama, hvarthän att jag må hinna efter henne?

— Hon bad mig hälsa dig tusen gånger; kanske har hon gått till de åttioåtta tämplens kloster i Kobodaiski, kanske till något okänt kloster i någon okänd stad långt borta; hon sade ej hvart hon skulle gå, blott att hon ville göra en pilgrimsfärd och sedan innesluta sig i ett kloster för att aldrig mera återvända, ty här kunde hon icke längre lefva. Och hon bad mig hälsa dig många gånger och bad mig lämna dig detta.

Umé räckte honom ett paket af silkespapper, som Oyama häftigt slet upp. Med ett skri af smärta stod han med O'Innokatas glänsande hår i sin hand.

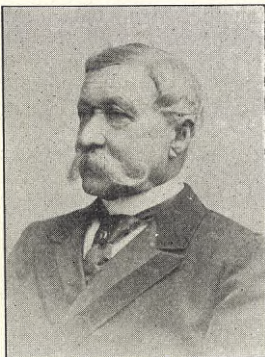
— Nu förstår jag hur tungt det måtte ha varit för henne, mumlade han, nu förstår jag att jag aldrig mer skall återse henne och att hon aldrig skall återvända.

Umé skakade på sitt gamla hufvud.

— Nej, sade hon dystert, hit kommer hon aldrig mera. Hon skar af sitt hår och klädde sig i nunnedräkt innan hon gick härifrån. Du skall aldrig återse henne! Hon har gått för att blika gudarne! —

Men fastän Oyama vet att han aldrig mera i denna världen skall återse O'Innokata, så kan han likväl aldrig möta en buddhistisk nunna utan att ila emot henne och i smärtfylld förväntan blicka in under hennes hattbrätte, och dock vet han, att den han så oförnuftigt och ständigt söker, vandrar långt i fjärran med en bettlerskas skål i sin hand, offrande sitt lif för att blika vredgade gudar,

C. J. SCHMIDT.

80 år fyllde den 26 nov. f. d. majoren vid Skånska husarregementet Carl Johan Schmidt. Officer 44, major 78, afsked 82. Fierårig verkställande direktör i Landskrona sparbank.

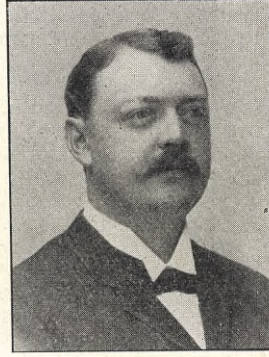
J. E. BEHMER.

Borgmästaren i Norrtälje, Johan Edvard Behmer fyllde den 26 nov. 65 år. Student 56, jur. ex 61, vice häradshövding 66. Borgmästare i Norrtälje 70, landstingsman sedan 74. Led. af Riksdagens andra kammar 67-78 samt 79, 95-96, 97-99.

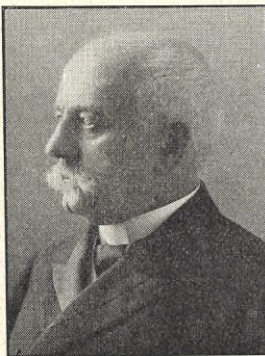
S. O. C. C. E. LEWEN-HAUPT.

Öfversten och chefen för Södra skånska infanteriregementet greve Sixten Oscar Cecilie Charles Emil Lewenhaupt fyllde den 26 nov. 55 år. I nr 41 af V årg återfinnas närmare data.

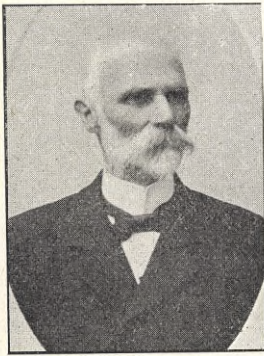
J. E. R. SANDEGREN.

Stadsnotarien i Göteborg, vice häradshövding Johan Emil Reinhold Sandegren, fyllde d. 25 nov. 50 år Stud. 74, hofrättsex. 78, efter tjänstgöring i domsaga å landet, e. notarie vid rådhusrätten i Göteborg 83, kanslist 86, polisaktuarie 93, stadsnotarie 96, t. f. rådman f. n.

G. GREVILLI.

Bruksägaren Gustaf Grevilli å Katrinefors fyllde den 28 nov. 70 år. Chef för Katrinefors pappersbruk och Tidans pappersbruk vid Mariestad samt för Harge bruk vid Askersund. Mariestads stadsfullmäkt ges ordförande, innehar G. även andra kommunala förtroendeposter.

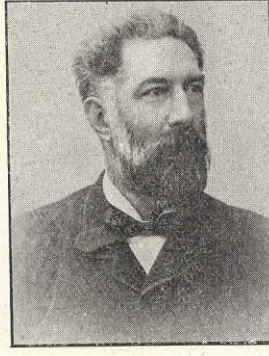
L. C. ANDERSSON.

65 år fyllde lokomotivmästaren vid Elmhults lokomotivstation Lars Christian Andersson d. 30 nov. Erhöll d. 1 dec. afsked med pension efter att hafva varit i statsban, tjänst i 41 år. Var under den tid Elmhults köping ännu var municipalsamhälle dess ordf. Har guldmedalj "för nit och redlighet i rikets tjänst".

T. R. L. von BAUMGARTEN.

60 år fyllde den 28 nov. majoren i armén, Thure Reinhold Leonard von Baumgarten. 68 underlöjtnant vid Bohusläns reg., 87 kapten, 98 major i armén, afsked s. å. 83 gymnastiklärare i Uddevalla, 01 rullförsvarsområdets befälhavare.

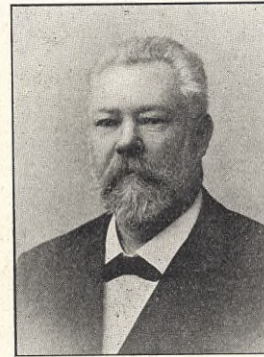
H. NISSEN.

Grosshandlaren Harald Nissen innehafvare af vinfirman Axel Bagge & Co. i Göteborg, fyllde den 22 nov. 60 år.

C. J. DAHLBÄCK.

75 år fyllde den 24 nov. förra rektor i Falun C. J. Dahlbäck.

J. A. JACOBSON.

65 år fyllde d. 9 dec. bokhandlaren i Arvika Johan August Jacobson. Innehåft flera förtroendeposter såsom: ledamot i Kom.-styrelsen i 34 år, ordf. i kommunalnäm., Brandchef, ledamot af kyrko- och skolråd, i styrelsen för fattigvård, sparbank, sprintsbolaget (ordf.) m. m.

J. A. CARLSON.

Bergmästaren i norra distriktet, J. A. Carleson, fyllde den 26 nov. 60 år Stud. 70, genomgick Bergskolan i Stockholm 89, t. f. landskanslist i kommerskollegium, bergsvärdie vid Sala silfververk, grufning, samt bergmästare i norra distriktet sedan 96.

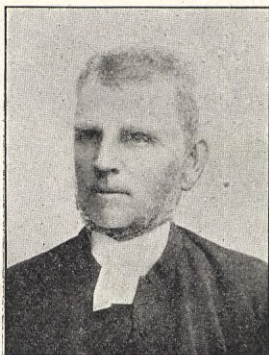
P. A. E. MOHLIN.

Majoren vid Första lifgrenadierregementet, Per Adolf Emil Mohlin, fyllde den 29 nov 50 år. Underlöjtnant 76, löjtnant 82, kapten 95, major 04.

PORTRÄTTGALLERI

J. G. SAHLSTRÖM.

Den 27 nov. fyllde kyrkoherden Johan Gustaf Sahlström 70 år. Stud. 64, prästvigd 72, kyrkoherde i Eriksberg (Skara stift) sedan 92.

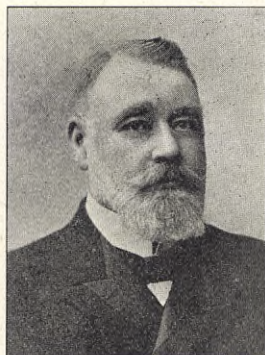
A. BERGSTRAND.

70 år fyllde d. 16 nov. f. lasarettsläkaren Anders Bergstrand. Student 54, med. lic. 67, med. dr. 77. Lasarettsläkare i Simrishamn 68-72, bat. läkare vid flere regementen, lasarettsläkare i Malmö 79-98, prakt. läkare i Stockholm sedan 98.

AXEL LINDSTRÖM.

65 år fyllde d. 27 nov. f. d. statsgeologen Axel Lindström i Stockholm. Stud. 58, tillförordnad assistent vid Landtbruks Akad. Agrikulturkemiska försöksanstalt 69-90. Extra geolog vid Sveriges Geol. Undersökn. 70, biträdande geolog därstädes 77, geolog 79-99.

O. AHLIN.

50 år fyllde den 15 nov. verkställande direktören i Aktiebolaget C. E. Forstner i Stockholm, Ola Ahlin.

N. TÖRNQUIST. †

Den 29 nov. afled i Sthlm, majoren i armén Nicolaus Törnquist, 80 år gammal. Kanonier v. flottan 40, flaggkonst. 50, underl. vid Gottl. nat-bev följande år, löjtn. 60, kapt. 67, 77-89 förest. o. öfverlär. vid navigations skolan i Visby. Major i armén 82, afsked från reg. 89.

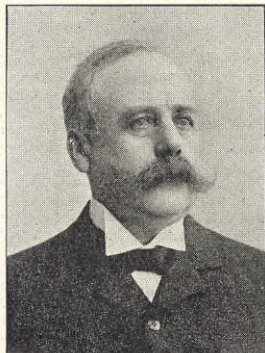
C. F. HADDERS. †

Kyrkoherden Carl Fridolin Hadders afled d. 12 nov. 75 år gammal. Stud. 49, prästvigd 54, pastorex. 68. Komminister 66, kyrkoherde i Viljestad (Växiö stift) sedan 84. Inresserad och skicklig jordbrukare.

C. G. SELLING. †

Den 25 nov. afled å Djursholm hofrättsrådet i Svea hofrätt Carl Gustaf Selling i en ålder af 64 år. Stud. 58, hofr.-ex. 61, v. häradsh. 65, tjänstgjorde i Svea hofrätt 69, därefter adj. led. i Skånska hofrätten, senare i Svea hofrätt, fiskal därstädes 76. Följande år assessor och 90 hofrättsråd.

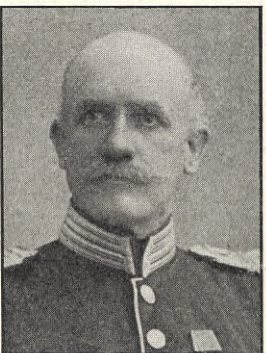
C. G. FOLCKER. †

Genom olycksh. omkom å Strömstads bang. d. 28 nov. stadens borgm. Carl Gustaf Folcker F. 48, stud. 67, v. häradsh. 74, auditör vid Vermands reg. 85-92. Rådm. i Filipstad 86-91 o. sedan sistn. år borgm. i Strömstad. Synnerl. verks. t. stadens o. ort. fromma, speciellt i järnvägs- och fiskerielägenheter.

A. W. WIMMERSTEDT. †

Kontraktsposten, kyrkoherden Axel Wilhelm Wimmerstedt afled den 21 nov. i en ålder af 79 år. Prästvigd 48 komminister 61, kyrkoherde i Frödinge 68, i Linderås sedan 77, kontraktspost öfver Tuna läns och Sevede kontrakt 75, öfver Norra Vedbo sedan 77. Musikaliskt begåfvad.

P. A. L. LILLIECREUTZ. †

Den 23 nov. afled i Eksjö majoren vid F. Lifgren. Reg.tet, frhn. Per Axel Leonard Lilliecreutz, vid 52 års ålder. U.-löjtn. vid Kalmar reg. 74, löjtnant 78, kapt. 95, major vid F. Lifgren.-reg. sedan 03. Idkade 02 militära studier i sterrike med statsunderstöd. Skicklig sjukgymnast.

P. YSBERG. †

Ingenjören Per Ysberg afled den 9 nov. å sin egendom Ekleden (vid Sövesborg), 59 år gammal. Var i öfver trettio år arbetschef vid afl. major Borgströms dock-muddrings- och järnvägsbyggnader.

A. F. LILLIECRONA. †

Vice häradshöfdingen Axel Florus Lilliecrona afled den 20 nov. i Karlskrona vid 47 års ålder. Student 76, examen till rikets rättegångsverk och Kongl. Majts kansli 81. Idkade sedan 86 advokatverksamhet i Karlskrona

Foto. Dahlöf, Stockholm.

SOMMARHEMMET Å KALFSVIK.

Älskö; Ken. A.-B. Bengt Silfverparre Sthlm.—Öbg

Den filantropiska verksamheten har samtidigt i våra tre nordiska länder under de senaste åren riktats mot ett nytt mål. Man har börjat att inse betydelsen af, att barn ur mindre lyckligt lottade familjer under sommarmanäderna få tillfälle till ombyte af luft och verksamhet, erhålla en uppriskande och stärkande vistelse utom hemmet i förändrade och framför allt sanitärt mer gynnsamma omgifningar.

Rörelsen har i vårt södra grannland Danmark mest tagit formen af barnbyte. Det vill säga, familjer i staden ha sändt barn till landet och familjer på landet ha sändt barn till staden. Hos oss har detta system med byte af barn från föräldrar i staden och föräldrar på landet, som ju alltid hos de bytande föräldrarna förutsätter förmåga att skänka de barn som komma till dem som gäster både hem och vård, och som alltså icke egentligen berör de minst lyckligt lottade lagren i samhället, stått tillbaka i det allmänna intresset för utsändandet af barn från städerna till skolofskolonier på landet.

Dessa barn ha här valts bland de fattigaste klasserna. Skolofskolorna ha sålunda varit anstalter för verkligt behöfvande barn.

Dylika skolofskolonier kunna visserligen förbättra de fattiga barnens hälsotillstånd. De kunna kanske också ge dem en yttre samhällsdressyr, som de nog, vanvårdade och vanartade som de ofta äro, behöfva. Men den uppfostran som danar karaktärer kunna aldrig dylika anstalter skänka barnen. De kunna tjäna som en spalter för de törkrympta och förvirrda skotten på det stora samhällsrådet, men de kunna aldrig ge de späda grenarne förmåga att växa raka af sig själva, förläna dem den inre fasthet, som en gång, när de äro vuxna, skall göra spalteren öfverflödig.

För att jämte den fysiska fördelen af en vistelse i frisk natur och under sunda lefnadsförhållanden, bereda barnen också fördelen af en moralisk verkningstill uppfostran, som utbildar dem till karaktärer, människor med förmåga att sköta sig själva, att vårda och värna sig själva, fördrades kolonier anlagda efter ett annat system, där uppfostran var baserad på själfuppfostran, där man lärde barnen att växa till fria tänkande människor med uppfattning och uppskattning af frihetens ansvar.

Med insikten om behöfvat af sommarhem af detta slag har emellertid, sedan några år tillbaka, på enskildt initiativ kommit, tills vidare en koloni också af denna typ.

Denna koloni, som nu kan sägas ha sin framtid tryggad, har existerat sedan fyra år tillbaka. Den bildades 1901 på hans femtioårsdag af en enskild man, en barnvän och filantrop, och har sedan af honom utbildats vidare såväl materiellt som ideelt.

Ekonomiskt är koloniens framtid tryggad så till vida, att icke blott ett kapital på 20,000 kr. är skänkt till och står som grundfond för densamma, hvilket kapital under de år kolonien hittills existerat icke rörts för dess underhåll, utan äfven en egendom i skärgården är inköpt, från hvilken jord afsöndrats för dess behof, och där byggnader för dess räkning skola uppföras.

Ideelt är koloniens framtid i den givna riktningen tryggad så att dess stiftare allt mer och mer distinkt formulerat och låter tillämpa de principer för dess uppfostrande verksamhet, som ofvan är antydda, och som skiljer den från de med allmänna medel eller genom offentliga insamlingar underhållna.

Man underkastar icke barnen dressyr, älägger dem icke att lyda, därför att de *befallas* lyda, utan lär dem först, att ordning är frihetens nödvändiga förutsättning och själfdisciplin betingelsen för själfbestämelse; man söker att bilda dem till att *vilja* ordning och sed, icke till att lyda och följa en påtvungen.

Detta uppfostringssystem, som tillämpas genom exemplet makt och genom vädjan till barnens ambition, på samma sätt som det skulle tillämpas i ett hem med kloka föräldrar, har redan visat det lyckligaste resultat. Samtidigt med det att de barn som vistats vid kolonien fysiskt utbildats till hälsa och styrka så, att man knappt i den muskelkraftiga, smidiga, spänstiga, rosenkin-

dade och solbrynta flock, som kommit hem därifrån om höstarne, kunnat känna igen de ofta bleka och klena små stackare som förts ut om vårarne, har barnens moraliska ryggrad stärkts, så att man känt glädje vid att se dem.

Dagen har förflutit med omväxlande kroppsöfningar, arbete och lekar i skog och mark, arbetet dock upptagande blott en relativt obetydlig del af dagen, då ju det är hvila och rekreation barnen under sommaren behöft, icke utveckling i studier. Bad förenade med sinning, som öfvats med stort intresse, ha intagit en framträdande del på dagprogrammet. När nu kolonien får egen mark skall därtill komma arbete i trädgården såsom på en gång pedagogiskt och fysiskt nyttigt.

Uppfostran har också så till vida syftat att sporra barnens ambition, som man mer lagt an på att belöna visadt godt uppförande än att straffa daligt. Då barnen icke valts bland så kallade vanartade barn utan bland barn, som visat vanliga anlag och vanliga förutsättningar för att bli välartade, ha ytterst sällan förseelser, som varit straffvärda, förekommit. Har emellertid någon gång dylikt skett har man inskridit icke med gräl och gnat eller åga, utan genom att för barnen söka klargöra, hvarför de icke få uppföra sig som de gjort, samt som exempel för dem framhållit kamraters större pålitlighet. Man har vidare meddelat dem, att barn, på hvilkas hederskänsla man icke kan lita, ej ett följande år kunna mottagas vid kolonien. Detta har i allmänhet varit tillräckligt för att korrigera möjligen förekommande fel.

Täflan i att visa ett godt uppförande åter har understöds på sådant sätt, att de barn som visat verkligt goda karaktärsenskaper, samt friskt och gladt lynne efter omröstning af barnen själfva erhållit premier och belöningar, äfven de af sådan art att de varit ägnade att ytterligare sporra deras ambition.

Kolonien har, som sagdt, ägt bestånd under fyra år. Första året, 1901, vistades den vid Björkvik, 1902 vid Gällnö, 1903 på Argboda ö och detta år vid Kalfsvik.

Antalet barn där uppgick 1901 till 25, 19 flickor och 6 gossar, 1902 till 28, 24 flickor och 4 gossar, 1903 till 33, 24 flickor och 9 gossar, samt 1904 till 40, 25 flickor och 15 gossar.

Barnens ålder växlar mellan 7 och 12 år för flickorna, 7 och 10 år för gossarne. Den tid de vistats ut på kolonien uppgår till minst 75 dagar.

Underhållet för vistelsen der har under dessa fyra år helt bekostats af samme man som skänkt grundfonden för koloniens upprättande. Jord har han, som sagdt, också nu inköpt på Kalfsvik vid Sandhamsleden på Vermdön för att afsöndra för koloniens räkning.

Snart är det därtill meningen, att denna koloni skall få en systerkoloni. Denna, till hvilken samme man också inköpt jord vid Skaft på Vindö, kommer han dock icke helt att bekosta själf. För den har han under de senaste åren samlat pänningar bland för barnens sunda fysiska och moraliska uppfostran intresserade män i vårt samhälle, som vilja och kunna stödjä en god sak, hvilka medel ännu utan att röras vare sig till ränta eller kapital stå insatta i bank för den blifvande koloniens räkning.

Tills vidare är på den plats där i framtiden denna koloni skall upprättas en anordning af annat slag vidtagen. Familjer med stor barnskara, som icke själva ha råd att bekosta sig sommarloje, erhålla där under sommarveckorna, vanligen hvar familj under cirka fjorton dagar, fria husrum jämte fria resor ut och in. Under den sistförflutna sommaren ha icke mindre än 11 olika familjer med sammanlagt cirka 50 barn vistats därute.

Tillfälliga sommarvärdar ha för öfrigt funnits också ute på kolonien vid Kalfsvik. I särskilda gästrum i den byggnad, som inrymmer koloniens präktiga logement och matsalar, ha barn som förut vistats vid kolonien, men nu erhållit plats, då de haft någon ledighet från dessa, varit inbjudna som gäster. Antalet dylika äldre kolonibarn, som i år under en tid bott därute, har uppgått till 6.

H. A. R.